

4. A bikahajsz

Ez a népies mulatság még az én diákkoromban is divatozott Kecskeméten.

Pünkösd másodnapján, nem mondok sokat, ha azt mondom, hogy a város népének kétharmad része kinn volt a temetőben: nem ám eltemetve, hanem inkább a halmokra és gátokra felállva, s részint az akácfaokra bölcsen felkapaszzkodva.

Mivelhogy a temető azon síkság szélében feküvén, ahol a bikahajsznak meg kelle történnie, ez volt a legjobban választott cirkus, amelyből teljes bátorsággal lehet a veszedelmes színjátékot végignézni. Csupán az előkelőbb urak és asszonyságok választák páholyul a tér közepén fekvő mázsaházat rangjukhoz illő felosztásban.

Délután négy órakor, mikor már jól megizzadt minden ember a napon, végre kezdett a porfelleg meglátszani a homokbuckák felől, s távoli kutyaugatás és mély dörgő bömbölés jelenté művész közeledését.

Nem kellett a függőnyt felhúzni, tágas volt a színpad; öt, hat perc múlva sebesen robogva jött elő a kergetett vadállat, amint a pusztáról ostoros lovasok idáig terelték; véres nyelve kilógott szájából, szarvai előre hegyezve, jött, és úgy látszék, hogy nem lát maga körül semmit.

„Hahó! itt a bika!” ordíták egyszerre minden oldalról. E zsvajra egyszerre megtorpant az üldözött vad; megállt, előre feszíté első lábát, felemelte fejét dacosan, s nagy büszkén körültekintve, egy hosszú vontatott haragos bógéssel kezdé el szerepét, amilyet alig hallottak még a jó kritikusok, tán még külföldi művész szájából sem.

A temetőárok mögül egy a bikáénál semmivel sem alábbvaló hang visszakurjantott rá:

- Eresszétek rá a kutyaikat!

Most egyszerre vad csaholás hallatszék, s a mázsaház mögül sebesen rohant elő hat izmos szelindek a tér közepén álló vad bikára.

A megtámadott vad egyszerre megfordult, megrázta kormos fejét, s azzal dühösen elkezdte szarvával tépni a gyepet, mintha addig sem várhatna, amíg ellenségei oda nem érkeznek hozzá.

Szép hat szelindek volt, aki megtámadta; de aki nem látott még repülő kutyát, most fogalmat szerezhetett róluk. A dühödtt fenevad egymás után hajigálta fel őket a levegőbe, mint valami rossz macska-fiúkat, nincs oly ügyes kötél táncos, aki úgy hányja a bukfencet a levegőben, mint ezek a párák. Egy-egy belekapaszkodott orrába, fülébe, azt meg úgy legázolta, hogy sírva futott el onnan.

Most azután még jobban nekibőszülve elkezdett a tér körül nyargalászni. Hasztalan uszították a kutyákat rá újra; elment a kedvük az első fogadtatástul. A bika végtére méltó haragjában ahonnan megtámadták, a mázsaházra rontott. Egyenesen neki a paraplés nézőknek, uraknak, asszonyságoknak, akik azt képzelték, hogy ez a pusztai állat csak tud annyi emberséget, hogy meg tudja különböztetni: ki a nobel¹ ember?

Nojsz volt rémület. Szaladt mindenki be a házba, fel a kéménybe, le a pincébe; tán az üres palackba is örömet belebújt volna ijedtében, akinek szűk volt a világ. A bika berontott a nyitva talált ajtón, szerencsére a belső szobához vezető ajtót bezárták előtte. Annak neki rohant, a fejével keresztül ütötte az ajtó felső tábláját, s nagy bozontos homlokát véres szarvaival betolva rajta, ott bömbölt egy ideig a szobába, halálra rémítve a hoválenni nem tudó honorátiórokat², míg végre csendesen, nyugodtan visszahúzta a fejét, s minthogy megfordulni nem tudott, kihátrált az udvarra.

Ott egy szögletben ácsorgott valami ártatlan gányó³ legény, aki sohasem vétett neki semmit; a bika nagy dühvel az ártatlan embernek fordult neki, s szarvait előre szegezve, rárohant veszetten.

Mindenki elborzadva látta az ifjú veszedelmét, akinek egy perc múlva úgy kelle a falhoz szegezve maradni, mint ahogy a pillangókat odaszúrják a skatula oldalához gombostűvel.

A veszély azonban némely embert találékonyvá tesz. Az ifjú legény azon pillanatban, midőn a bika leszegé szarvait, odavetette magát annak fejére, s két kezével megkapaszkodott annak szarvaiban.

A bika először elbámulva állt meg; azután elkezdte szarvait rázni, nyakát csavargatni, s amint látta, hogy új ellenségét nem vetheti le oly könnyen magáról, mint az előbbenieket, akkor elkezdte ugrálni, szökkelni, hánykolódni. A legényt nem bírta levetni fejről; oda volt nőve hozzá.

Végre egy pillanatra megállt a bika, tán hogy kissé megpihenve új erőt szerezzen.

E pillanatban azt vettük észre, hogy a legény egy kezével a csizma szárához kapott, s azzal valami villant a kezében.

Abban a percben mind a négy lábáról leesett a bika, mintha kikapták volna alóla a földet, összerogyott, egyet rázkódott, és vége volt.

A suhanc a csizmaszárból előrántott fehérvári bicskával csak egy akkora szúrást tett a nyakán, hol a gerinc és az agy összeér, mint egy gombostű hossza, s megölte vele.

Ily multságok voltak hajdanában Kecskeméten, nem tudom, vannak-e még most is, vagy azokat is pótolja a civilizáltabb időkben Beranek lovar-komédiája.

* * *

Ilyenek a magyar nép multságai piros pünkösöd napján; jól jellemzi magát bennük; harc, verseny, dal és küzdelem van azokban.

A felső vidéken és Erdély déli részén, hol más faj lakik, az ízlés is másforma, amott pünkösöd napján kötelet húznak az utcán végig,

annak közepére eleven ludat akasztanak lábainál fogva; amely alatt a legények lóháton elballagva, a lúd nyakát elszakítani törekszenek. Természetesen aki azt egy rántással el nem tudja végezni, a ló ki-megy alóla, s ő a lúdon függve marad, ezen azután sokat lehet nevetni.

Az utóbbi helyen pedig fazékba dugnak kakast, s bekötött szemű legényeknek azt kell furkósbottal eltalálni.

Ezek is szép mulatságok, aki szereti.

A magyar ember természete az, hogy inkább szereti, ha bámulják, mintha nevetnek rajta.

Jegyzetek

1. nobel – nemes
2. honorátiór – nem nemesi származású értelmiségi
3. gányó – dohánykertész

Forrás: Vasárnapi Újság, 1856. május 11.